

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШІНСЬКОГО»,
АНЬХОЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІНАНСІВ ТА ЕКОНОМІКИ
(ANHUI UNIVERSITY OF FINANCE AND ECONOMICS) (KHP);
КАЛІФОРНІЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ В ЛОС-АНЖЕЛЕСІ
(UNIVERSITY OF CALIFORNIA, LOS ANGELES) (USA);
АРІЄЛЬСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ARIEL UNIVERSITY CENTER OF SAMARIA) (ISRAEL)**

**кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних
практик**

МАТЕРІАЛИ

**VIII Міжнародної наукової конференції
«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО
ПІЗНАННЯ»**

(Одеса, 21-22 травня 2026 року)

Одеса -2026

УДК: 1:403:316.6 (08)

DOI: <https://doi.org/10.24195/PhilosophicalKnowledge2026>

Методологія та технологія сучасного філософського пізнання. Матеріали VIII Міжнародної конференції студентів, молодих вчених та науковців (Одеса, 21-22 травня 2026 р.) 207 с.

Рецензенти:

Стовпець Олександр Васильович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін Одеського національного морського університету.

Каменська Тетяна Григорівна, доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри суспільних комунікацій та регіональних студій Одеського національного університету імені І. І. Мечнікова.

Збірник матеріалів VIII Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Методологія та технологія сучасного філософського пізнання» вміщує матеріали, які досліджують методологію сучасного пізнання; Голодомор – геноцид - Холокост: проблема пізнання моральних складових розвитку XXI століття; трансформаційні процеси в сучасному суспільстві; сучасні підходи до вивчення цінностей та ціннісних орієнтацій; філософсько-освітні парадигми сучасного суспільства; філософію штучного інтелекту. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 15 від 25 червня 2026 р.)

Матяр Поліна Олександрівна, здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність D8 «Право», Інститут права та безпеки, Одеський державний університет внутрішніх справ, м. Одеса, Україна,
Науковий керівник: Нівня Ганна Олександрівна, кандидат філософських наук, старший викладач кафедри державно-правових дисциплін Одеський державний університет внутрішніх справ, м. Одеса, Україна.

МАНІПУЛЯТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СУЧАСНОМУ ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ: МЕХАНІЗМИ ВПЛИВУ ТА СПОСОБИ ПРОТИДІЇ

Проблема маніпуляцій у цифровому та медіасередовищі безпосередньо пов'язана з глобальними змінами у способах споживання інформації та значним впливом цифрових платформ на поведінку масової аудиторії. У сучасних умовах соціальні медіа стали не лише ключовим інструментом для швидкого поширення відомостей, а й простором для прихованих маніпуляцій громадською думкою, що становить серйозну проблему для інформаційної безпеки.

Маніпуляція в медійному просторі полягає у нав'язуванні адресату таких трактувань подій чи ситуацій, що вигідні маніпулятору, але часто суперечать справжнім інтересам об'єкта впливу. Сутність маніпуляції – непомітне для адресата нав'язування йому вигідних маніпулятору трактувань подій, які змушують людину діяти всупереч власним інтересам [5]. Водночас «чорна риторика» виступає комунікативним механізмом, який забезпечує переконання через нехтування логічними правилами доведення на користь психологічного тиску [3, с. 82, 87]. Саме взаємодія цифрових алгоритмів та маніпулятивних мовних технік дозволяє ефективно конструювати «альтернативну» реальність, у якій об'єкт впливу навіть не усвідомлює факту зовнішнього контролю.

Фундаментальним підґрунтям успішної маніпуляції є експлуатація психологічної та когнітивної вразливості людини, що відбувається через підміну логічних аргументів емоційними стимулами. У масовій комунікації активно використовується естетична інформація, яка, на відміну від логічно обґрунтованої семантичної інформації, звертається безпосередньо до почуттів, викликаючи у реципієнта відчуття солідарності, довіри або, навпаки, паніки [5]. Маніпулятори цілеспрямовано атакують логосферу (світ слів) та ейдосферу (світ образів), оскільки навіювання через образи та емоційно забарвлені слова спрацьовує значно швидше, ніж звернення до аналітичного мислення, і здатне стати головним рушієм поведінки масової аудиторії [4, с. 202]. У цьому контексті в межах «чорної риторики» застосовуються тактики, що базуються на інфантилізації аудиторії, відволіканні уваги на незначні події та спонуканні людей до емоційних реакцій замість раціональних роздумів [3, с. 84-85]. Завдяки такій комплексній дії руйнується психологічний захист особистості, і будь-яка хибна ідея чи неправдива самопрезентація легко інтегрується у свідомість як беззаперечна істина.

Сучасне цифрове споживання характеризується формуванням «мозаїчної культури», де інформація навмисно подрібнюється, щоб позбавити аудиторію

можливості скласти цілісну картину подій. Ця фрагментація ідеально доповнює стратегію відволікання уваги, коли інформаційний простір затоплюється безперервним потоком незначних або сенсаційних повідомлень. Алгоритми соціальних мереж максимізують цей ефект, створюючи середовище, де новини швидко і хаотично змінюють одна одну, позбавляючи індивіда часу на осмислення. Мозок пасивно пропускає крізь себе оберемки неструктурованих даних, втрачаючи здатність класифікувати інформацію за ступенем важливості [5]. У цьому хаосі такі маніпулятивні тактики, як нагнітання паніки через кадри катастроф або поширення чуток через фейкові акаунти, можуть бути особливо ефективними, адже пропонують прості емоційні реакції замість складного аналізу.

Особливу небезпеку становлять логічні хитрощі та софізми, які створюють ілюзію правильного міркування, маскуючи відсутність реальних доказів або викривлюючи факти. Важливим компонентом маніпуляції є прицільне використання лінгвістичних засобів та методів так званого нейролінгвістичного програмування (НЛП). «Чорна риторика» спирається на слово, застосовуючи лексичні повтори, метафори та емоційно забарвлені епітети для обходу критичних бар'єрів свідомості [3, с. 86-87]. Повторення однієї й тієї ж думки різними словами створює ефект звикання: мозок схильний сприймати знайому інформацію як істинну, поступово перетворюючи її на нав'язливу ідею без альтернатив [5]. Додатково застосовується введення незрозумілих іншомовних термінів, що не лише штучно підвищує авторитет маніпулятора, а й створює простір для амфіболії (двозначності вислову), багатозначності слів (омонімії), або непомітної підміни тези під час дискусії [2, с. 74-76]. У поєднанні з прийомами «чорної риторики», такими як: використання незрозумілих термінів, посилення на анонімні авторитети чи висунення прямих безпідставних звинувачень, це заганяє опонента в глухий кут [3, с. 85-86].

Маніпулятори майстерно стирають межі між правдою і брехнею, вплітаючи реальні факти у відверто неправдиві заяви для створення хибних висновків. Вони застосовують такі логічні хитрощі, як підміна тези: коли питання про істинність факту непомітно замінюється обговоренням його користі або ж переходить у особистісні звинувачення опонента. [2, с. 77] При цьому цифрові платформи лише посилюють ці ефекти: соціальні докази у вигляді лайків та коментарів легітимізують софістичні судження, змушуючи індивіда схилитися до думки віртуальної більшості [1, с. 18, 22]. Додатково маніпулятивний ефект закріплюється через «медіаторів» – лідерів думок, політиків чи блогерів, які транслюють потрібні наративи на широку аудиторію, надаючи їм статусу достовірності та об'єктивності. Інформація від засобів масової комунікації надходить до цих медіаторів, які інтерпретують її та передають своїй аудиторії, додаючи повідомленню особистого авторитету і тим самим знімаючи у отримувача потребу в самостійній перевірці фактів [4, с. 202-203]. Завдяки посиленню на таких «лідерів громадської думки» (навіть якщо вони є анонімними або вигаданими), маніпулятору вдається розвіяти будь-які сумніви щодо достовірності інформації.

Протидія таким глибинним інформаційним загрозам вимагає системного підходу, в основі якого лежить розвиток критичного мислення та усвідомлене споживання інформації. Оскільки ефективність маніпуляцій знижується в разі їх викриття, головним завданням є вміння самостійно аналізувати тексти, розпізнавати логічні помилки і софізми в аргументації, а також уникати бінарного мислення [5; 2, с. 72]. Для забезпечення інформаційної безпеки необхідно постійно перевіряти дані, зіставляючи їх з інформацією із різних незалежних джерел, та не піддаватися на провокації терміновості чи сенсаційності, які блокують здатність до аналізу і змушують реагувати рефлексивно [5; 4, с. 203].

З точки зору безпосередньої комунікації, варто уникати емоційного втягування у суперечку, брати ініціативу в розмові на себе та послідовно вимагати чітких доказів замість гучних метафор чи анонімних посилань. Крім того, важливу роль відіграє підвищення медіаграмотності суспільства та залучення сучасних технологічних інструментів для виявлення і маркування дезінформації в соціальних мережах. Водночас знання законів формальної логіки є критично необхідним для розпізнавання софізмів. Лише поєднання логічної обізнаності та розуміння природи емоційного впливу дозволяє зберегти здатність до об'єктивного судження та захистити власну свідомість від руйнівних методів.

Список використаних джерел

1. Гришин М. Маніпулятивні технології у соціальних медіа: основні тактики. Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Філологія. 2024. Вип. 3(13). С. 17–26.
2. Невельська-Гордєєва О. П., Корнєва К. А. Софізми в аргументації: логічний аналіз. Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. 2023. № 2 (57). С. 68–81.
3. Невельська-Гордєєва О. П., Нечитайло В. О. «Чорна риторика» як маніпулятивна техніка. Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. 2021. № 2 (49). С. 81–92.
4. Шустенко О. Маніпулятивні технології як феномен цифрової дійсності. Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. 2023. Вип. 49. С. 200–204.
5. Яковук Б. С. *Маніпуляція свідомістю як соціальне явище*. Наука онлайн. 2020. № 10. URL: <https://nauka-online.com/publications/philosophy/2020/10/manipulyatsiya-svidomistyu-yak-sotsialne-yavishhe/> (дата звернення: 08.05.2026).

<i>Борінштейн Є. Р.</i>	ПРОБЛЕМИ РОЗУМІННЯ МОРАЛІ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	52
-------------------------	--	----

СЕКЦІЯ 1. МЕТОДОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ПІЗНАННЯ

<i>Аксьонова В. І., Сарваді Р. Д.</i>	НАУКОВЕ МИСЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ЯК АКТИВ: ВЕКТОРИ НОВИХ РЕАЛІЙ У ВИЩОЇ ОСВІТІ УКРАЇНИ	56
<i>Вітлугіна К. В., Атаманюк З. М.</i>	НАДІЯ І СПОДІВАННЯ У ФІЛОСОФСЬКІЙ ПРОБЛЕМАТИЦІ	59
<i>Ганбарова Е. М., Атаманюк З. М.</i>	ЧИ ІСНУЮТЬ ВІДМІННОСТІ МІЖ ФАКТОМ, ОПИСОМ, ОЦІНКОЮ І НОРМОЮ?	60
<i>Любарська В., Нівня Г.О.</i>	МИСЛЕННЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ: ДЕГРАДАЦІЯ ЧИ АДАПТАЦІЯ?	62
<i>Матяр П. О., Нівня Г.О.</i>	МАНІПУЛЯТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СУЧАСНОМУ ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ: МЕХАНІЗМИ ВПЛИВУ ТА СПОСОБИ ПРОТИДІЇ	66
<i>Петінова О. Б.</i>	МЕТАМОДЕРНА СВІДОМІСТЬ У ПОСТЦИФРОВИХ УМОВАХ: ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЦИФРОВОЇ КУЛЬТУРИ	69
<i>Поплавська Т. М., Барков С.</i>	ХОЛІЗМ ТА ХОЛІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИРІШЕННЯ СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНИХ ПРОБЛЕМ	72
<i>Поплавська Т. М., Закревська Т.</i>	АБДУКЦІЯ ЯК ГЕНЕРАТОР НОВИХ КОНЦЕПТІВ І ГІПОТЕЗ У МЕНЕДЖМЕНТІ	75
<i>Поплавська Т. М., Самойлова П.</i>	ХОЛІСТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА ЙОГО МОЖЛИВОСТІ У СОЦІОКУЛЬТУРНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	78
<i>Поплавська Т. М., Фіник В.</i>	АБДУКТИВНИЙ МЕТОД ЯК ЕПІСТЕМОЛОГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ОНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ	82

VIII Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та науковців

“МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО ПІЗНАННЯ”

(Одеса, 21-22 травня 2026 року)

Адреса редакції:

Україна, 65020, м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26, каб. 73 Тел.: (0482) 732-09-52